شەڕی براکوژی و پاوانخوازیی و فرەلەشکریی بەرهەمی خەباتی چەکدارییین!.. شێرکۆ کرمانج

لەم زنجیرە بابەتە کە تەوەرە سەرەکییەکانی خەباتی چەکدارییە تائێستا باسمان لە ژمارەیەک دەرکەوت و بەرئەنجامی نەرێنیی کردووە. لە بەشی یەکەم پێداگریمان لەسەر ئەوە کرد کە خەباتی چەکداریی وا دەکات بزووتنەوە کوردستانییەکان پشت بە داگیرکەرانی کوردستان ببەستن و جڵەو و ئاراستەی بزووتنەوەکەش لە دەست بدەن. لە بەشی دووەم باسمان لە خەباتی چەکداریی کرد وەک شێوازێکی باونەماو لە خەباتدا، لەوەدا جەختمان لەسەر ئەوە کردەوە کە لە سەد ساڵی ڕابردوودا، خەباتی چەکداریی بۆتە مایەی شکستی بەردەوام بۆ حیزب و لایەنە کوردستانییەکان. لەم بەشە تاوتوێ پەیوەندی نێوان خەباتی چەکداریی لەگەڵ چەند دەرکەوتەیەکی دیکەی نەرێنیی دەکەین و ئەوە دەخەینەڕوو کە چۆن خەباتی چەکداریی بۆتە مایەی هەڵگیرسانی شەڕی براکوژی و پاوانخوازیی و فرەلەشکریی نەک تەنیا لەنێوان حیزب و لایەنەکانی پارچەیەکی کوردستان بەڵکوو لەنێوان حیزب و لایەنە پارچە جیاجیاکانی کوردستان. لە کۆتاییشدا، گفتوگۆی کاریگەریی خەباتی چەکداریی لەسەر هەڵئاواردنی دەستبژێری سیاسی و ڕووناکبیریی لەگەڵ جەماوەری کوردستان دەکەین.

شەڕی براکوژی

وەک پێشووتر ئاماژەی پێ کرا، خەباتی چەکداریی بەگشتی و چالاکییەکانی پێشمەرگە لە شاخ و شارەکان کاریگەریی ڕاستەوخۆ و بەرچاوییان هەبووە لە وروژاندن و خرۆشاندنی هەست و نەستی شۆڕشگێڕانەی جەماوەر. بەڵام بە چاوخشاندنێکی خێرا بە مێژووی بزووتنەوە کوردستانییەکان دیاردەیەکی کوشندە دێتەبەرچاو کە کاریگەرییەکی زۆر نەرێنیی لەسەر ڕەوتی بزووتنەوەکاندا داناوە و زۆرجاریش بۆتە مایەی داڕمانی متمانە بە هێزی پێشمەرگە، ئەویش شەڕی ناوخۆیە.

دوا بەدوای شکستی ١٩ ڕاپەڕینی چەکداریی لە باکووری کوردستان و ڕاپەڕینەکانی شێخ مەحموود و بارزان لە باشوور، هەروەها ڕووخانی کۆماری مەهاباد، شۆڕشی ئەیلول لە باشوور دەکرێت بە سەرتایەکی نوێ دابنرێت لە بزووتنەوە کوردستانییەکان، لانیکەم لە ڕووی ڕێکخرابوونیانەوە، کە پارتێکی سیاسیی ڕابەرایەتی دەکردن نەک وەک

ئەوانەی پێش ئێمان کە بەگشتی شێخ و سەرۆک عەشیرەتەکان سەرکردایەتیان دەکردن. بەگشتی، بزووتنەوە و ڕاپەڕینەکانی دوای جەنگی دووەمی جیهانی لەو خاڵەدا لەوانی پێش خۆیان جیا دەکرانەوە. سەرەتای ئەوە، هێزی پێشمەرگە لە شۆڕشی ئەیلول (١٩٦١-١٩٧٥) و جوڵانەوەکانی دوای ئەویش بۆ سەرکردایەتی حیزبە کوردستانییەکان، وەک: شۆڕشی نوێ/گوڵان (١٩٧٦-١٩٨٨) و شۆڕشی ڕۆژهەڵات (١٩٧٩-تائێستا)؛ ڕاپەڕینی تەباخ (١٩٨٤-تائێستا) چەندە چەکەکانیان بە دژی داگیرکەر و نەیارانی کوردستان بەکارهێناوە ئەوەندەش لە دژی یەکدی لە شەڕی “براکوژی”دا بەکاریان هێناوە. هەر لایەنێک لەلایەنەکانی شەڕی براکوژی لایەنە نەیارەکەی تاوانبار کردووە و دەکات.

لەوانەیە کەسانێک هەبن کە هۆکاری شەڕی ناوخۆ بگەڕێننەوە بۆ جیاوازیی ئایدیۆلۆجی و عەقڵییەتی پارتی پێشەنگ (الحزب الطليعي)، ململانێ لەسەر دەسەڵات و سامان، دەستوەردانی هێزە داگیرکەر و دەرەکییەکان، تێنەپەڕاندنی عەقڵییەت و هەستی عەشیرەتگەریی و ناوچەگەریی لەلایەن هێز و لایەنە کوردستانییەکان، تێنەگەیشتن لە هاوچارەنووسیی و هەست نەکردن بە بەرپرسیارێتیی مێژوویی، لاوازیی هەست و هۆشیاریی نەتەوەیی و نیشتیمانیی کە باڵی کێشابێت بەسەر هەست و بیری تەسکی حیزبیی، هتد. ئەمانە و چەندین هۆی دیکە هەموویان کەم تا زۆر کاریگەرییان هەبووە لەسەر هەڵگیرسان یان بەردەوامی شەڕی ناوخۆیی، بەڵام ئەوەی ئێمە مەبەستمانە پەنجەی لەسەر دانێین ئەوەیە کە خەباتی چەکداریی یان بوونی هێزی چەکدار، واتە ئامادەیی چەک و چەکدار، میکانیزم و زەمینەی شەڕی براکوژی دەنێتەگۆڕێ. لانیکەم، دەتوانین بەدڵنیاییەوە بڵێین کە بوونی هێزی چەکدار فۆرمەکانی لێک حاڵینەبوون و یەکدی قەبوڵنەکردن و پێشبڕکێ لە فۆرمی دژایەتیکردنێکی سادە دەگۆڕێن بۆ فۆرمێکی خوێناوی. ئەمە بێجگە لەوەی کە پێکدادانی چەکدارانە کارەساتی دڵتەزێنی بەدواوەیە و چارەسەرکردنی ململانێکان و کێشەکان دوای خوێنڕشتنیش ئاڵۆزتر و برینەکانیش قووڵتر دەکەن.

لە فەزایەکی بێ چەک، واتە بێ بوونی هێزی چەکدار دوورکەوتنەوە لە خەباتی چەکداریی وەک ڕێبازێک، ئاستی هۆشیارکردنەوەی جەماوەر فراوانتر دەکات و لایەنە ئاژاوەگێڕەکانیش دەرفەتی پێکدادانی شەڕئامێزیان نابێت. ئەو لایەنانەی کە گومانی نوکەرایەتیشیان لێ دەکرێت لە نەبوونی چەکدا دەکرێت ئاسانتر ئاشکرا و ڕیسوا بکرێن. بەڵام کە بە چەک هەوڵی لەناوبرنیان دەدرێت لەلایەن نەیارەکانەوە، داگیرکەرانەوە، زیاتر و باشتر پشتیوانی سەربازیی و لۆجستیان لێ دەکرێت، بەمەش زەلکاوی شەڕەکە قووڵتر دەبێت.

چەک نەبێت خەونێکی گەورەی داگیرکەران و نەیارانی کورد زیندەبەچاڵ دەکرێت، چونکە توانای بەگژیەکدادانی لایەنە کوردستانییەکان لەدەستیان دەردەچێت. چەکداربوونی لایەن و حیزبە سیاسییەکان ئەگەری شەڕی ناوخۆیی بەردەوام زیندوو ڕادەگرێت. دێوەزمەی شەڕی ناوخۆ ئێستاکەش لە باشووری کوردستان هەر هەیە لەنێوان یەکێتی و پارتی.
بەکورتی حیزبی چەکدار نەک هەر لە قۆناغی ڕزگاریی نیشتیمانی بەڵکوو لە قۆناغی دەسەڵاتداریش ئەگەری دەستبردنی بۆ چەکی لێ دەکرێت. بۆ؟ وەڵامەکە ئاسانە چونکە حیزبی چەکدار دوای هاتنە سەر حوکم ئامادە نییە هێزە چەکدارەکانی، کە وەک پارێزەری خۆی دەبینێت، لە چەک دامالێت، یان بیانخزێنێتە نێو سوپایەکی بان-حیزبی و نیشتیمانیی، وەک ئەوەی ئێستا لە باشوور دەبینرێت.
ململانێی سیاسی لە هەموو شوێنێک و زەمەنێک بوونی هەیە و دەبێت. لە ڕاستیدا سیاسەت وەک زانست و وەک پراکتیز وەڵامگۆی ململانێکانە و مەبەست لێی ڕێکخستن و کەمکردنەوە و ئیدارەدان یان چارەسەرکردنیانە. سیاسەت تەنیا لەو شوێنە بوونی نییە کە یەک کەس بوونی هەیە، یەک کەس کە بوو بە دوو، سیاسەت سەرهەڵدەدا. واتە، ئەو ململانێیانەی کە لە نێوان حیزب و لایەنە کوردستانییەکانیش هەیە سروشتییە و زادەی ئەو ڕاستییەیە کە ململانە لە بوونی دوو کەس، دوو لایەن، دوو گرووپ، دوو حیزب، هتد، سەرهەڵدەدات. بەڵام چەک و چەکداری کە زادەی ڕێبازی خەباتی چەکدارییین، ململانێکان بە ئاقارێکی نەویستدا دەبات. بۆ نموونە، شەڕی باڵی مەکتەبی سیاسی بۆ سەرکردایەتی ئیبراهیم ئەحمەد و جەلال تاڵەبانی لەلایەک و گرووپێکی دیکە لەناو پارتی بۆ سەرکردایەتی مەلا مستەفا بارزانی لە شەستەکانی سەدەی ڕابردوو، یەکێتیی و پارتی لە حەفتاکان و هەشتاکانی سەدەی ڕابردوو، یەکێتیی و بزووتنەوەی ئیسلامیی لە نەوەتەکانی سەدەی ڕابردوو تا سەرەتای سەدەی بیست و یەکەم، کۆمەڵەی زەحمەتکێشان و حیزبی دیموکرات لە هەشتاکانی سەدەی ڕابردوو، حیزبی دیموکرات و ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ لە نەوەتەکانی سەدەی ڕابردوو، پەکەکە و هەرێم، پەکەکە و پارتی، پەکەکە و یەکێتیی، نموونەی تاڵ، بەڵام زەقی، ئەو شەڕە ناوخۆییانەن کە لە نێوان لایەنە کوردستانییەکان ڕوویانداوە. خەباتی چەکداریی نەبا بە دڵنیاییەوە ململانێکان نەدەگەیشتە ڕادەی پێکدادانی چەکداریی و خوێنڕشتن و قڕکردنی یەکدی.
بەڵگەیەکی زەق بۆ پەیوەندی خەباتی چەکداریی لەگەڵ شەڕی ناوخۆیی ئەوەیە کە مەڵبەند و گۆڕەپانی پێکدادانەکان شاخەکانی کوردستان بوون دەنا خۆ ئەم لایەن و حیزبانە لەناو شارەکانیش ئەندام و لایەنگریان هەبوو کەچی کێشەکان لە شارەکان هەرگیز بە چەک

یەکلاییەنەکراونەتەوە. بێجگە لەمە، ململانێکانی نێو پارتی دیموکراتی کوردستان (مەلا مستەفا لەدژی ئیبراهیم ئەحمەد)، یان ئەوانەی نێوان حیزبی دیموکرات (عەبدولڕەحمان قاسملوو لەدژی ئەوانی دیکە) پێش دەست پێ کردنی خەباتی چەکداریش لە باشوور یان ڕۆژهەڵات بوونیان هەبوو، بەڵام تەنیا کاتێک ململانێکان بە چەک یەکلاییکرانەوە، ئەوکاتەی کە خەباتی چەکداریی دەستی پێ کرد.

شایەدی کەسێک، کە کورد گوتەنی سەری خۆی لەنێو ئەو باسوخواسانەدا سپی کرد، لەوانەیە پشتڕاستکردنەوەیەکی باش بێت بۆ ئەو ئارگیومێنتەی کە لێرە من پەیداگری لەسەر دەکەم و دەڵێم خەباتی چەکداریی هۆکاری سەرەکی سەرهەڵدانی شەڕی براکوژییە. نەوشیروان مستەفا، کە لە شەستەکانەوە پەنجەی لەگەڵ بزووتنەوە کوردستانییەکان نەرم کرد تا مردنی لە ٢٠١٧دا، لە کتێبی "پەنجەکان یەکتری دەشکێنن" (ل 136) دەڵێت "ڕاستە ناکۆکییەکان هەمیشە لە سەرچاوەی سیاسییەوە هەڵدەقوڵان، بەڵام ئەگەر حیزبەکان لەشکری تایبەت بە خۆیانیان نەبوایە نەیان ئەتوانی پەنابەرنە بەر شەڕی چەکداریی بۆ بەلاداخستنی ناکۆکییەکان." ئەمەش ڕێک ئەوەیە کە من جەختی لەسەر دەکەم، لە غیابی چەکدا پەنا بۆ ئامراز و شێوازی دیکە دەکرێت ببرێت بۆ یەکلاییکردنەوەی پرس و کێشە و ململانێکان، وەک گفتوگۆ، دانوستان، پێکهاتن، هتد. بەڵام کاتێك حیزبەکان خەباتی چەکداریی پێیەوە دەکەن و ململانێی لە نێوانیان سەرهەڵدەدات ئیدی چەک دەبێتە ئەو ئامرازەی کە دەستی بۆ درێژ دەکرێت لەبری میکانیزمە مەدەنییەکان.

نموونەیەکی دیکە بۆ سەلماندنی پەیوەندی نێوان شەڕی براکوژی و خەباتی چەکداریی دۆخی یەکگرتووی ئیسلامی کوردستانە وەک حیزبێک. یەکگرتوو وەک حیزبێکی سیاسی کوردستانیی لە ١٩٩٤ دامەزراوە، لەو کاتەوە تا ئێستا لەو لایەنە دەگمەنانەیە کە لە شەڕی ناوخۆ نەگلاوە. یەکێک لە هۆکارەکانی ئەوەیە کە دەستەی چەکداری نییە و خەباتی چەکداریی نەکردووە بە ڕێبازێک بۆ گەیشتن بە دەسەڵات، لانیکەم تا ئەمڕۆ. یەکگرتوو هێزی چەکداری هەبووایە، ئەگەری زۆر بوو وەک لایەنەکانی دیکە لە شەڕی براکوژی بەشدار بووایە، جا حەزی کردبا یان نا.

لە هەمووی ترسناکتر ئەوەیە کە بە بوونی چەک توندوتیژییەکان دەگەنە ئاستی قڕکردنی یەکدی. بێجگە لەمە بوونی چەک کارئاسانی بۆ داگیرکەران دەکات کە هەوڵی تەشەنەکردنی ململانێکان بدەن و بەرەو ئاقاری پێکدادان و خوێناوی ببەن.

لایەنە کوردییەکان بە گشتی چەک و تفەنگ لە شان کردنیان وەک سیمبوڵی خەباتی ڕزگاریخوازیی نیشتیمانیی ناساندوە، هیچ کامیشیان

بوێری ئەوەیان نەکردووە کە ئەو تێڕوانینە کۆن و ناوەڕۆک چەپیانە یان خێڵەکیانە بگۆڕن. ئەمە وای کردووە کە دەست پێ کردن یان دەست پێ کردنەوەی خەبات هەمیشە بە دەرچوونی یەکەم تەقە لە تفەنگ بناسێنن. بۆ نموونە، یەکێتیی ١ی حوزەیران ١٩٧٥ دامەزراوە بەڵام دەستپێکی شۆڕشی نوێ لای یەکێتیی ئەو ڕۆژە نییە بەڵکوو ئەو ڕۆژەیە کە خەباتی چەکداریی دەست پێ دەکات، واتە ١ی حوزەیرانی ١٩٧٦. ئەمە بۆ پ□}ک□-ش هەر ڕاستە، پەکەکە لە ١٩٧٨ دادەمەزرێت بەڵام لە دیدی حیزبەکە، شۆڕشی تەباخ لە دامەزراندنی حیزبەکەوە دەست پێ ناکات بەڵکوو لە دەست پێ کردنی خەباتی چەکداری لە ١٥ ی تەباخی ١٩٨٤. کارەسات لەوەدایە ئەم ڕاستییەی سەرەوە وای کردووە کە هەرەسهێنانی بزووتنەوە چەکدارییەکان و کپبوونی تفەنگەکان بە سەرنەکەوتن و شکستی بزووتنەوەکە وەک کۆیەک ببینرێت. بۆنموونە، نسکۆی 1975 وەک هەرەسهێنانێکی سەربازیی نەناسراوە بەڵکوو وەک داڕمانی تەواوی شۆڕشی ئەیلول ناسێنراوە، سەرەڕای ئەوەی کە پارتی وەک حیزبێکی سیاسیی لە نسکۆدا کۆتایی پێ نەهات.

پاوانخوازیی و خەباتی چەکداریی

وەک ئاکامێکی دیکەی نەرێنی خەباتی چەکداریی، ئەزموونی کوردستان کارەساتێکی دیکە لەخۆ نیشان دەدات ئەویش پاوانخوازیی و داگیرکردنی گۆڕەپانی خەباتە، کە تا ئێستا کارەساتی گەورەی لێکەوتۆتەوە. لایەنە کوردستانییەکان لەبەرئەوەی زیاتر خۆیان لە ڕێگای دەستە چەکدارەکانەوە ناساندووە و بەگشتی لەو شوێنانە توانیویانە خەبات بکەن و ڕیشەداکوتن کە چەکدارەکانیان بوونیان هەبووە. بۆ نموونە یەکێتیی بە گشتی لە سۆران و پارتی لە بادینان و حیزبی دیموکرات لە موکریان و کۆمەڵە لە دەورەبەری سنە. ئەمە بۆ پە+کە+کە لە باکوور لەوانەیە زۆر ڕاست نەبێت بەڵام هۆکارەکەی بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە لە هەشتاکانی سەدەی ڕابردووەوە ئەو حیزبە گۆڕەپانی خەباتی لە باکوور قۆرغ کردووە، بە باش یان خراپ.
حیزبە کوردستانییەکان، بۆ کاراکردنی چالاکییەکانیان لە دەرەوەی ئەو ناوچانەی کە هێزەکانیانی بەسەردا زاڵە هەوڵی ناردنی چەکدارەکانیان داوە بۆ شوێنەکانی دیکە، واتە دەرەوەی سنوورەکانی خۆیان. ئەو کارەساتەی کە لە 1978 لە ناوچەی هەکاری ڕوویدا بەشێکی لە ئاکامی پاوانخوازیی لەلایەن پارتی و ناردنی هێز بوو لەلایەن یەکێتیی-ەوە بۆ ناوچەکانی دەرەوەی قەڵەمڕەوییەکەی. یەکێتیی لە بڵاوکراوەکان باس لەوە دەکات کە زامنکردنی ڕێگەی گواستنەوەی چەک لە سووریا-وە هۆی سەرەکی دەرچوونی ئەو هێزە بوو. هەرچۆنێک بێت، هۆکاری پشت جووڵەی هێزەکانی یەکێتیی هەر چییەک بووبێت، شکاندنی

پاوانخوازیی پارتی بێت یان گواستنەوەی چەک، هەردووکیان پەیوەندییان بە خەباتی چەکدارییەوە هەیە. بە واتەیەکی دیکە، خەباتی چەکداریی هۆکاری سەرەکی کارەساتی هەکاری بووە. ئەگەر یەکێتیی خەباتی چەکداریی نەکردبا پێویستیی بەوە نەدەبوو کە بچێت ڕێڕەوی کۆمەک و یارمەتی و چەک و تفاق لە سووریا-وە بۆ کوردستان مسۆگەر بکات؛ بەهەمانشێوە، پارتی ئەگەر هێزی چەکداری نەبوایە ئەوە عەقڵییەتی پاوانخوازیی لەلای گەڵاڵە نەدەبوو. بەهەر حاڵ، کارەساتی هەکاری کە بەرهەمی خەباتی چەکدارییە دوای زیاتر لە ٤٥ ساڵ برینەکانی بە تەواوی سارێژ نەکراون.
لە ڕۆژهەڵاتی کوردستانیش، حیزبی دیموکرات و کۆمەڵە بۆ ماوەی چەندان ساڵ لەسەر پاوانخوازی شەڕیان کرد. بوونی چەکدارانی پەکەکە لە ناوچەکانی ژێر دەسەڵاتی هەرێم تا ئێستا چەندین شەڕی لێ کەوتۆتەوە، ئێستاش ئەو ئەگەر هەر ماوە. هەردوو نموونە، هەردوو پاوانخوازیی، دەرکەوتەی خەباتی چەکدارییین. پە=کە=کە بۆیە پێویستی بە بنەوبارەگایە لە باشوور چونکە خەباتی چەکداریی دەکات. کەسێک، کادیرێک، چالاکوانێکی هەدەپە/دەم پارتی لە قەندیل و گارە و مەتین نابینیت، ئەوەی لەوێیە گەریلا چەکدارەکانی پە_کە-کەن.
بۆ چارەسەرکرنی ئەم دیاردەیە کە چەندین نەهامەتی لێکەوتۆتەوە، دەبێت لایەنە کوردستانییەکان گەشە بە توانای ڕێکخستن و سازدان و وەگەڕخستنی جەماوەر بدەن بەبێ گەڕانەوە بۆ دەستە چەکدارەکان. کادر و ڕێکخەرانی جەماوەر پێویست ناکات چەکدار بن.

هەڵئاواردنی دەستەبژێر و جەماوەر
ئاکامێکی نەرێنیی دیکەی خەباتی چەکداریی لێک جیابوونەوەی دەستەبژێری (نوخبەی) سیاسیی و خەڵکی کوردستانە. دامەزراندن و ناردنە شاخی دەستە چەکدارەکان هەمیشە یەکەم کاری حیزب و ڕێکخراوە کوردستانییەکان بووە. دەستە چەکدارەکانیش بەگشتی لە دەستەبژێری (نوخبەی) سیاسیی و ڕووناکبیریی هەرە لێهاتوی حیزبەکان و ڕێکخراوەکان بوون. هەرزووش ڕەوانەی شاخ و داخ و ئەشکەوتەکان کراون. بەم کارە بزووتنەوە کوردستانییەکان دوو هەڵەی جەرگبڕیان کردووە، یان بڵێین دوو ئاکامی خراپی لێ کەوتۆتەوە. یەکەمیان، جیاکردنەوە و دوورخستنەوەی نوخبەی ڕووناکبیرو ڕابەرانی بزووتنەوەکە بووە لە جەماوەری شار و شارۆچکەکان، ئەو شوێنەی کە پێگەی سەرەکی چینی ناوەند و خوێندەوار و پیشەگەرەکانە. دووەمیان، لە دەستدانی ڕۆڵە هەڵکەوتووەکانی ناو ئەو دەستەبژێرە بووە لە شەڕە نابەرابەرەکاندا. شەهیدبوونی هەزاران سەرکردە کە لە تەمەنێکی کورتی خەبات گیانیان لە دەستداوە دەکرێت بە نموونە

بهێنینەوە، وەک شەهید فوئادی مستەفا سوڵتانی (تەمەن ٣٠ ساڵ) لە ڕۆژهەڵات، شەهید ئارام (شاسوار جەلال، تەمەن ٣١ ساڵ) لە باشوور، شەهید مەعسووم کۆرکماز (تەمەن ٣٠ ساڵ) لە باکوور. لە دەستدانی ئەو هەموو شەهیدە ڕووناکبیرە زەرەرێکی ئێجگار گەورەیە کە لە بزووتنەوە یەک لە دوای یەکەکانی کوردستان کەوتووە، بەتایبەتی لە ڕووی گەشەی فکریی و ستراتیجی بزووتنەوەکان. بێگومان پەنابردن بۆ چەک هۆی هەر سەرکیی شەهیدبوونیان بووە.

ئەو دەستەبژێرە کە ڕەوانەی شاخ و دێیەکان دەکرێن ئەگەر شەهیدیش نەبن ئەوە بە حوکمی دوورکەوتنەوەیان لە جەماوەر کاریگەرییەکی ئەوتۆیان لەسەر ڕەوتی ڕووداوەکان لەناو شار و شارۆچکەکاندا نەدەما. ئەوان لەبەرئەوەی بە ڕۆژ لە شاخەکان (لەم سەردەمەشدا لەناو تونێلەکان) زۆربەی کاتیان بەسەردەبرد و بە شەو بە ماندویی و شەکەتی لەناو دێهاتەکان لەگەڵ بوونی ترسێکی زۆر لە دوژمن نەیاندەتوانی وەک پێویست جەماوەر ڕێکبخەن و وەگەڕبخەن. دیارە ئەوە بەو مانایە نییە کە لە دێهاتەکان کار نەکراوە یان لە شارەکان ڕێکخستنەکان بوونیان نەبووە، بەڵکوو مەبەست ئەوەیە ئەو دەستەبژێرە کە دەبوایە لە ناو خەڵک با لەبەر پەنابردن بۆ چەک سنووری کارەکانیان لە ناوچەیەکی دیاریکراو قەتیس دەبوو، کاتێکیش شەهید دەبوون کاریگەرییان کۆتایی پێ دەهات. لە مێژووی کورد-دا چەندین ڕێکخراو لە شار لە دایکبوون و لە شاخ وەک ئاردی ناو دەکیان لێهاتووە، بۆ نموونە حیزبی هیوا. هۆی ئەمەش دیسان هەڵپەکردنە بۆ خەباتی چەکداریی.

لە بەشی داهاتوو گفتوگۆی چەند دەرکەوتەیەکی نەرێنیی دیکەی خەباتی چەکداریی دەکەین، لەوانە چۆن خەباتی چەکداریی کوردستانی کردووە بە کێڵگەی شەڕ و چۆن بۆتە مایەی دڵخۆشکردنی داگیرکەرانی کوردستان.